

Den finansielle krise

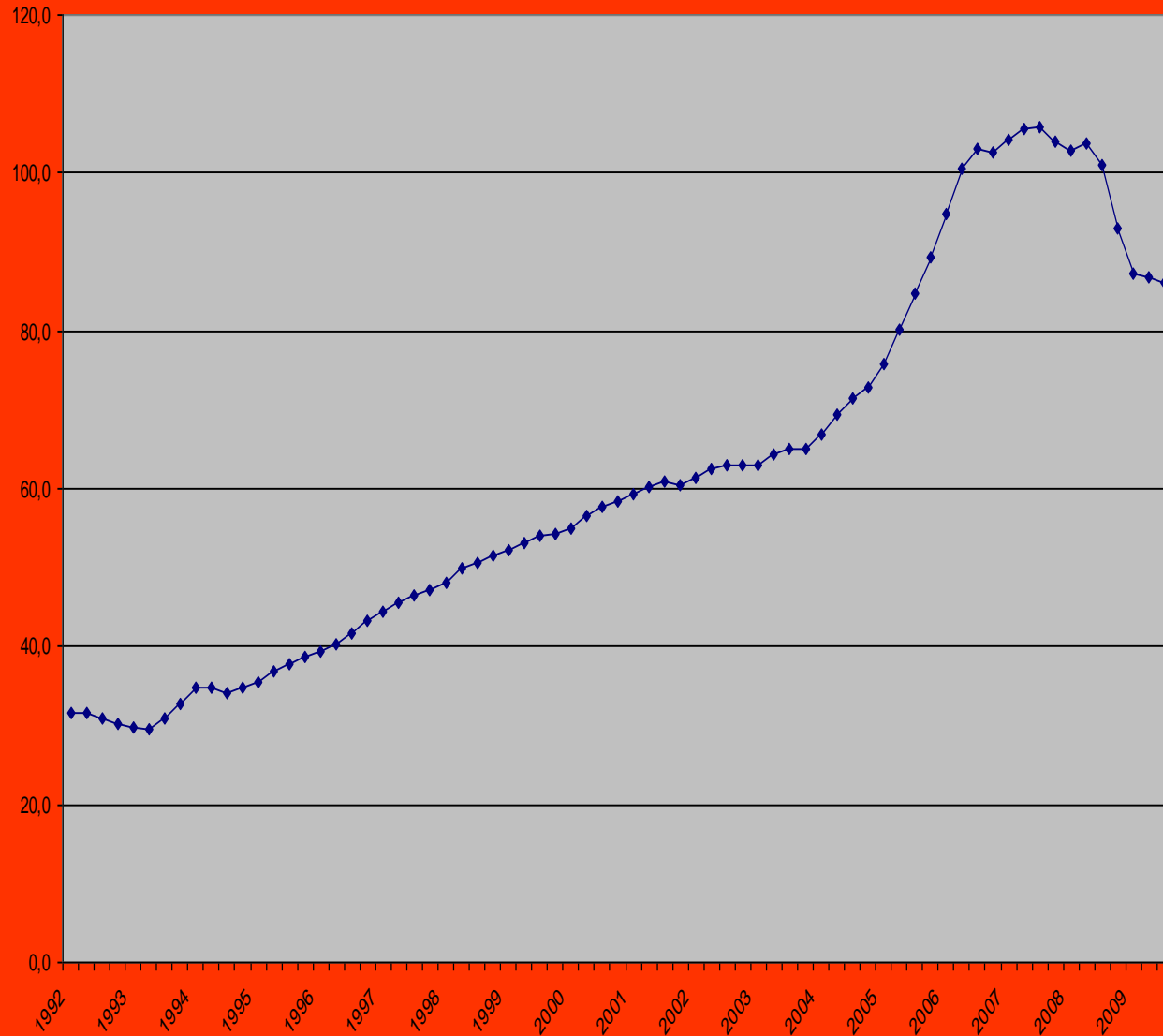
Indlæg i Folketingets Politisk-Økonomiske Udvalg
den 26. november 2009

Årsager til finanskrisen

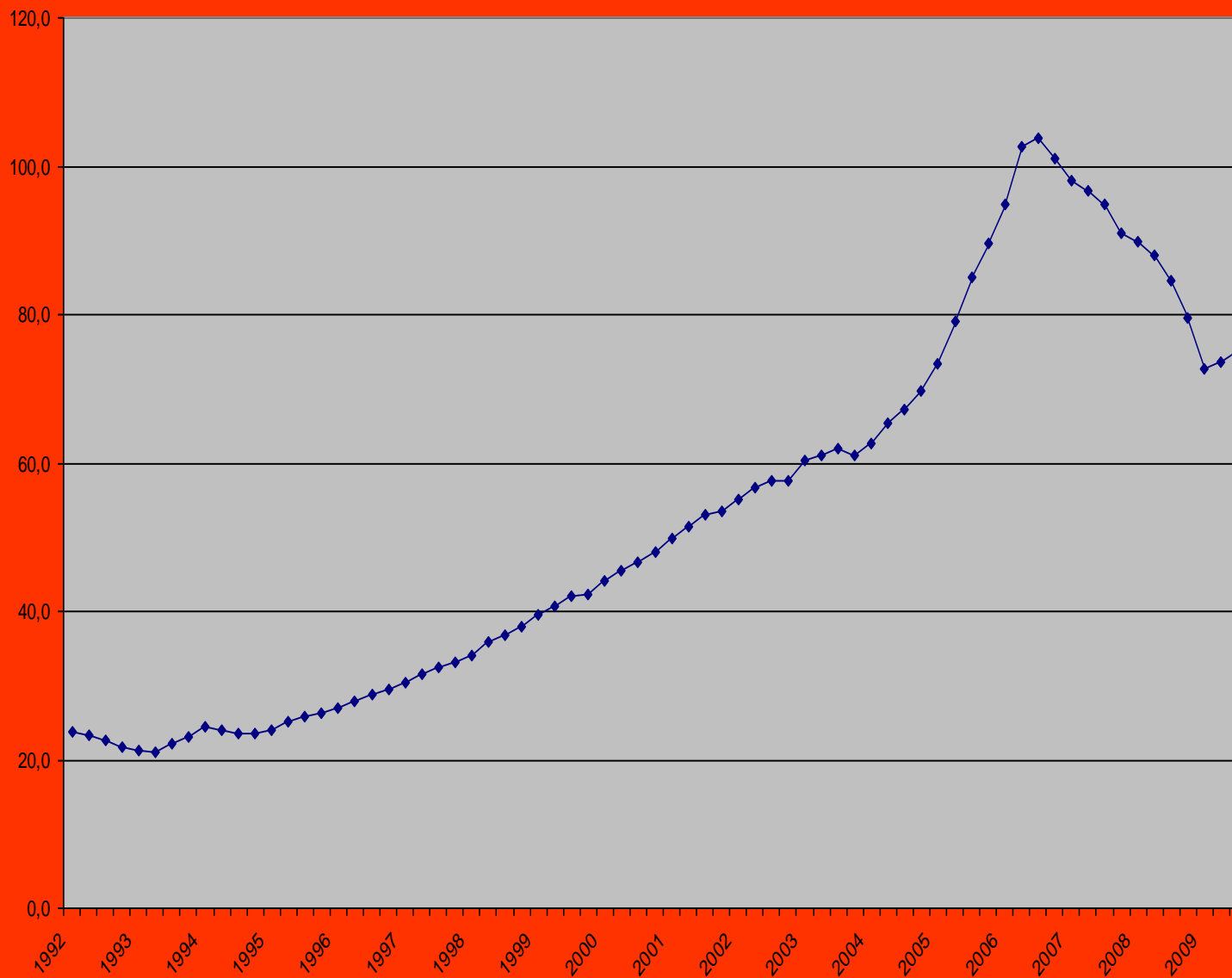
- to former for krise:
  1. "likviditetskrise": investorer grebet af panik. Sammenbrud af flere værdipapirmarkeder i perioden august 2007-sommer 2009
  2. spekulativ boble: spekulationsprægede køb af bestemte aktiver (boliger, råvarer m.v.) finansieret gennem lån. Stor stigning i lån i mange lande

- krisen i Danmark:
  1. banker kunne ikke låne i udlandet fra september 2008: afhjulpet gennem bankpakke 1 og lån i Nationalbanken
  2. store prisstigninger på boliger, erhvervs-ejendomme og landbrugsejendomme
  3. opbygning af stor gældsbyrde hos husholdninger og erhvervsvirksomheder
  4. stor efterspørgsel i dansk økonomi 2003-2007 har forringet konkurrencestilling (hollandsk syge)

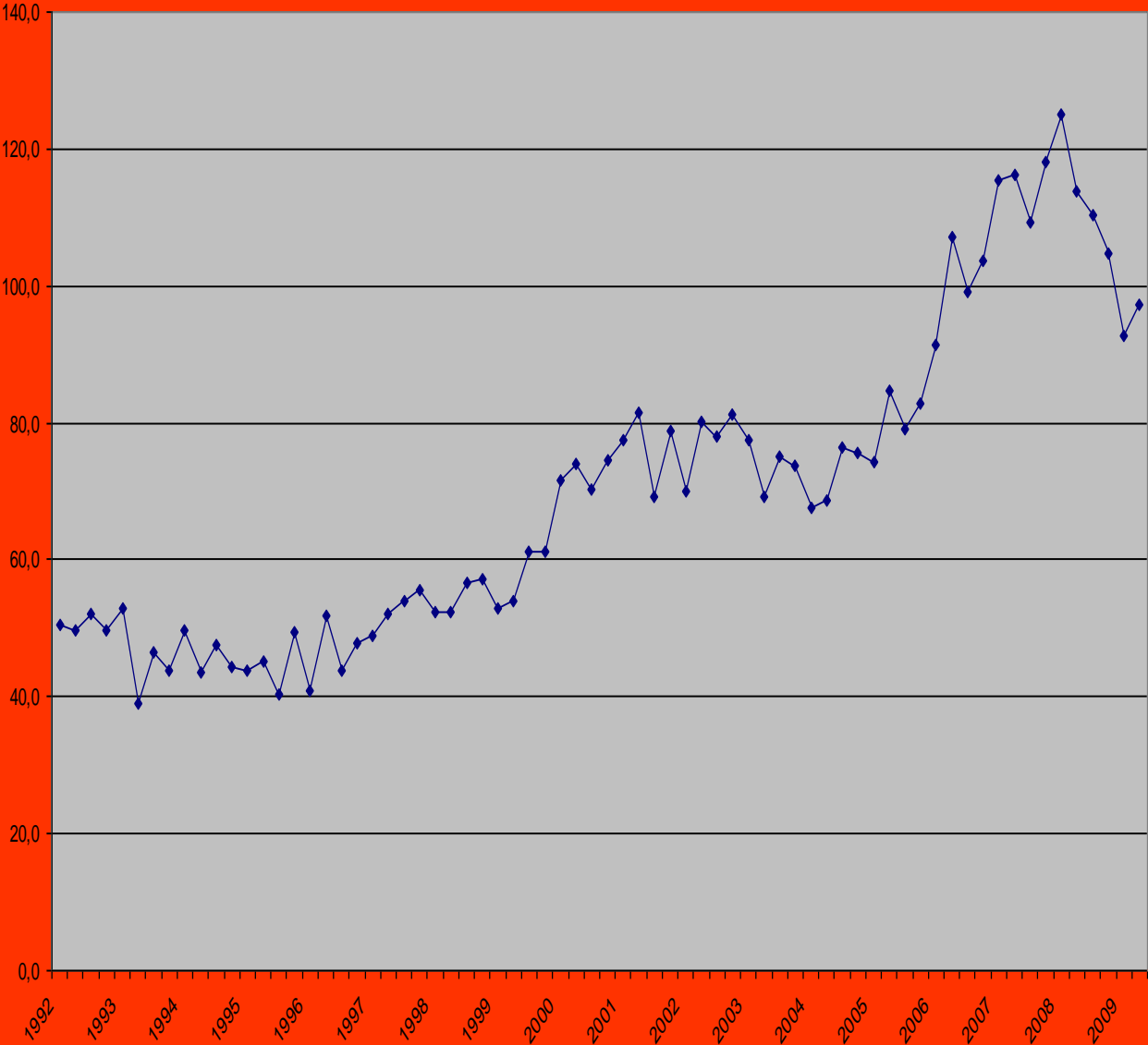
Prisudvikling enfamiliehuse (1992-3. kvartal 2009)

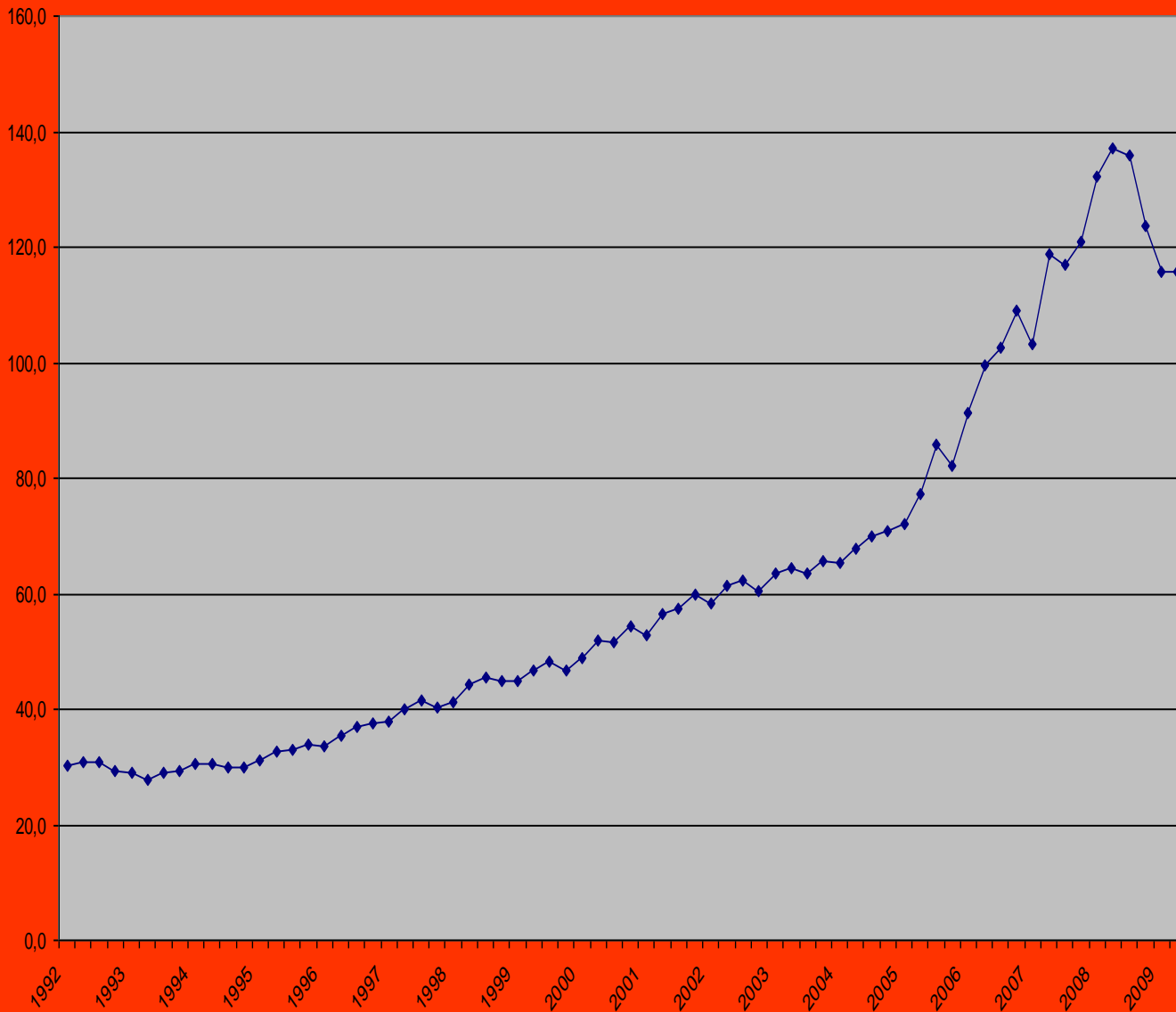
Prisudvikling ejerlejligheder (1992- 3. kvartal 2009)

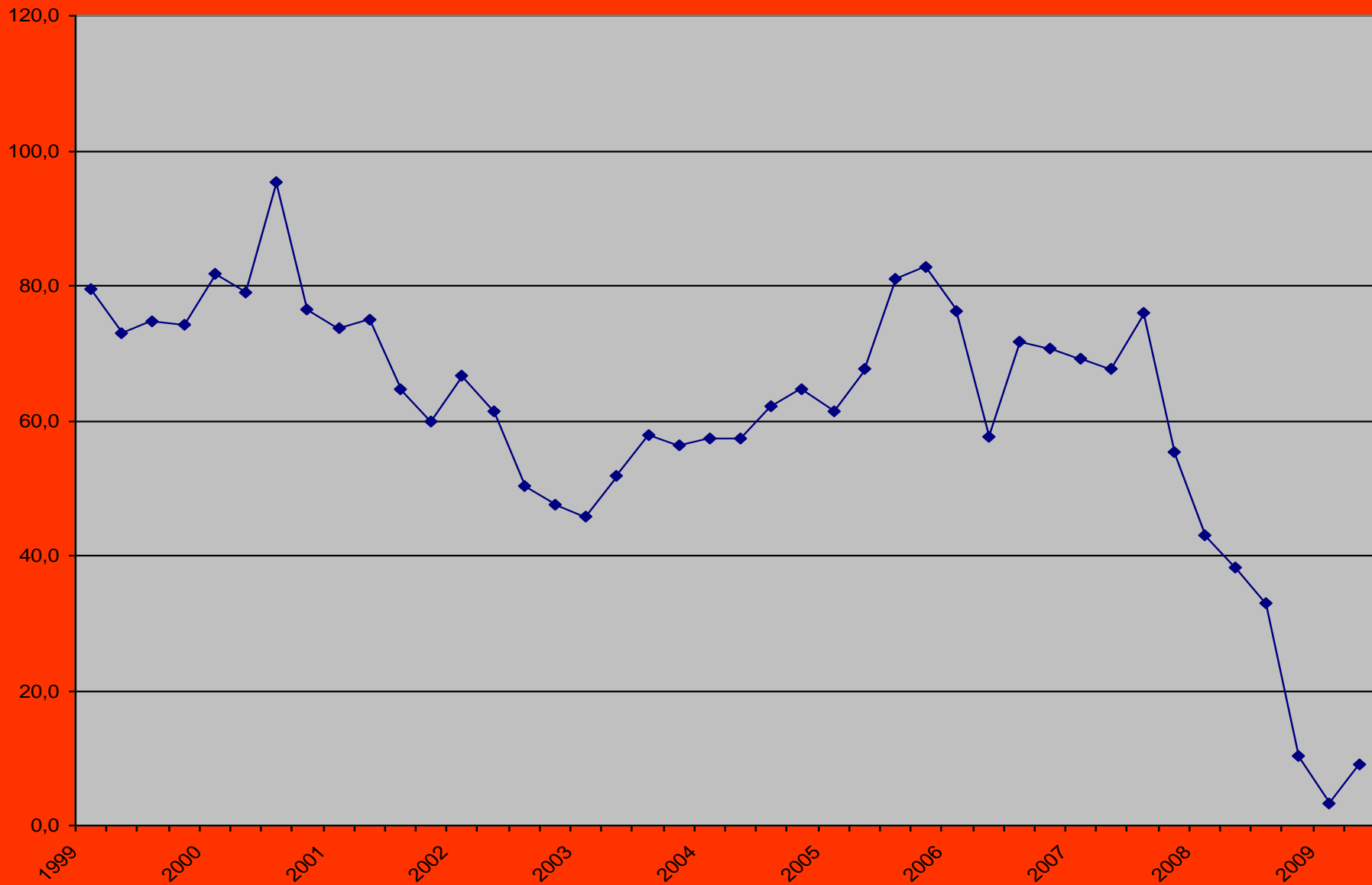
Prisudvikling forretningsejendomme (1992-2. kvartal 2009)

Prisudvikling landbrugsejendomme (1992-2. kvartal 2009)

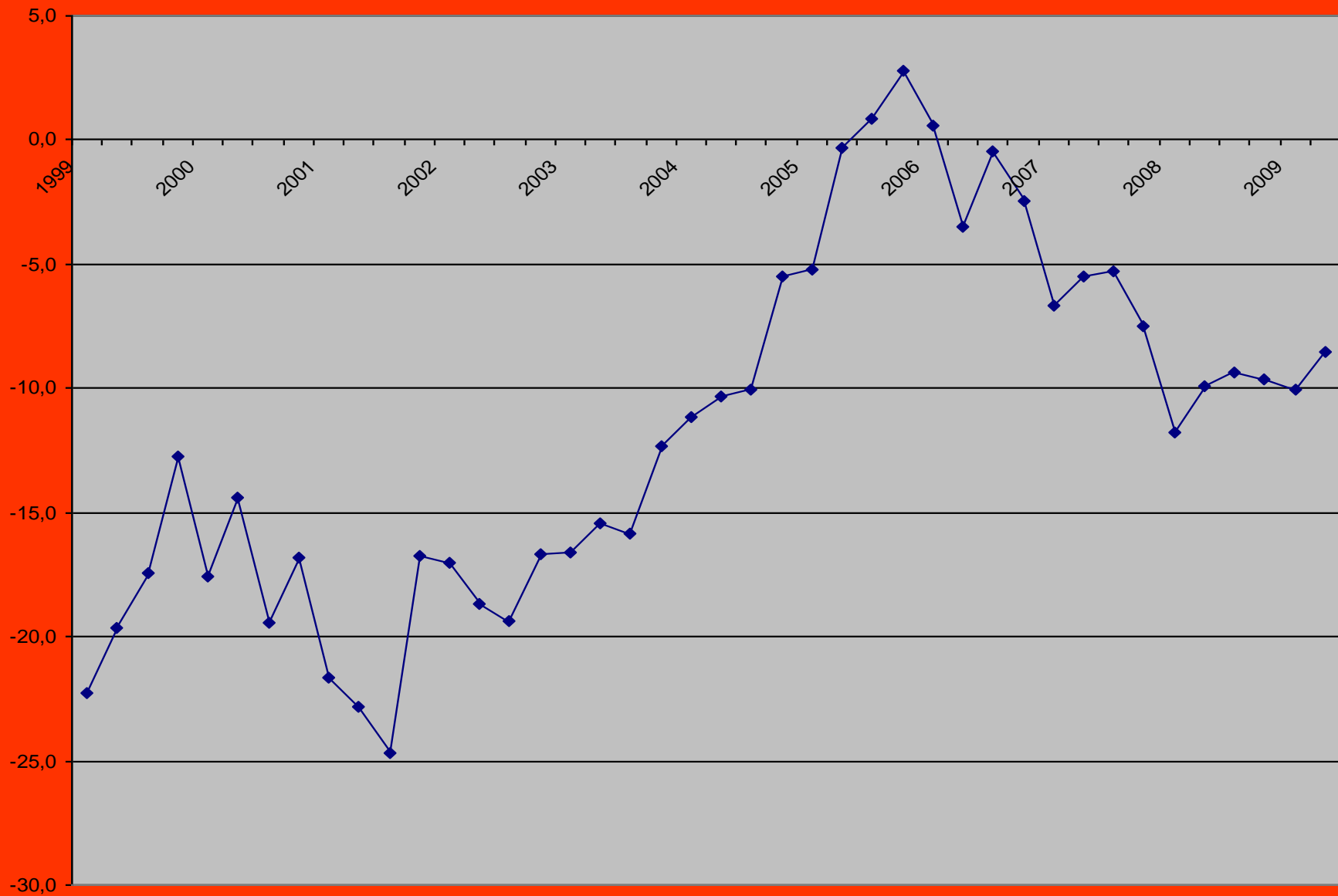
Husholdningers finansielle nettoformue (efter skat) (pct. af disponibel indkomst)

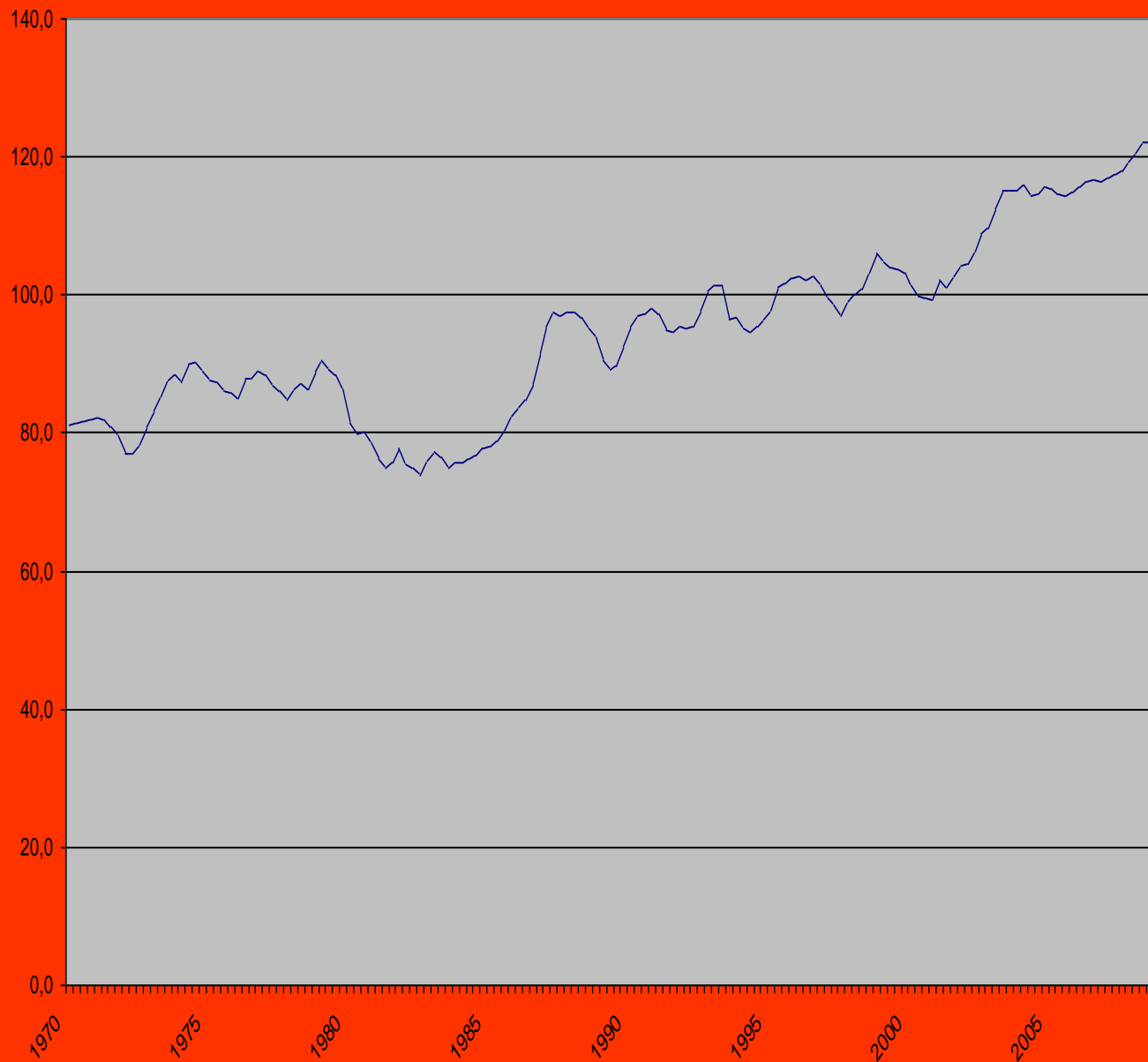

Danmarks nettoaktiver over for udlandet (pct. af bruttonationalprodukt)

Dansk konkurrencestilling: Enhedsarbejdsomkostninger i forhold til udland

Tiltag på makroøkonomisk område

- dilemma: på den ene side godt at få gældsbyrde ned af hensyn til kommende generationer, på den anden side godt med efterspørgsel og derved høj produktion
- løsning på dilemma: tiltag der
  1. øger private og offentlige investeringer
  2. forbedrer konkurrencestilling

Tiltag i den finansielle sektor

- afskaffelse af rentetilpasningslån: årsager:
  1. øger udsving i boligpriser
  2. sårbarhed ved ny krise: risiko for stop for realkredit
  3. risiko for tab på lån, hvor låntager ikke kan bære rentestigning
  4. socialt problem: risiko for stor gældsbyrde for personer, der ikke kan overskue rentestigning
  5. statsfinansielt problem: ved rentekrav om indgreb fra staten for at finansiere lån
  6. ved rentestigning svært at opretholde fastkurspolitik
  7. fordel for pensionsinstitutter med flere lange obligationer

- blødere muligheder for at afskaffe rentetilpasningslån:

1. afskaffelse sker, når renteforskel mellem rente på lange realkreditobligationer og rentetilpasningslån er kommet under vis forskel
2. krav om minimum 3-årig rentetilpasning (afskaffelse kun af F1-lån)
3. krav om deponering op til rentesats på f.eks. 4 pct.

- behov for reform af realkreditsystem:
  1. forbedring af sikkerhed bag realkreditobligationer: afskaffelse af afdragsfrie lån, evt. samtidig forlængelse af afdragsfrihed til 30 år
  2. behov for mere enkelt system, revurdering af SDO, fastholdelse af stramt balanceprincip etc.
  3. godkendelse af dansk realkreditmodel som SDO i EU

- opsplittning af finansielle koncerner:
mindsker sårbarhed over for nye kriser
- styrkelse af kunders stilling: lov om
finansiell rådgivning